

گزارشی از فعالیت‌ها و دستاوردهای مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی حوزه‌های علمیه

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین احمدعلی یوسفی

اقتصاد مقاومتی، به‌عنوان یک راهبرد حیاتی و جامع، در سال‌های اخیر همواره یکی از محورهای اصلی بیانات و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی بوده است. این مفهوم که در پاسخ به چالش‌های مختلف اقتصادی و به‌ویژه در مواجهه با تحریم‌های ظالمانه جهانی مطرح شد، الگویی عملیاتی و الهام‌گرفته از نظام اقتصادی اسلام است. ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در تاریخ ۲۹ بهمن سال ۱۳۹۲، نقطه‌عطفی در نظام برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری اقتصادی کشور به‌شمار می‌آید.

در این میان، حوزه‌های علمیه به‌عنوان پایگاه فکری و علمی نظام اسلامی، وظیفه‌ای خطیر در تبیین، ترویج و عملیاتی‌سازی این الگو بر عهده دارند. بدین منظور، مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی حوزه‌های علمیه تأسیس شد تا با بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و معنوی موجود، گامی اساسی در مسیر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی بردارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین احمدعلی یوسفی، مدیر مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی حوزه‌های علمیه، در گفت‌وگو با نشریه افق حوزه، به تشریح فعالیت‌ها، دستاوردها و برنامه‌های این مرکز طی چندسال گذشته پرداخته است. این مصاحبه، ابعاد مهمی از اقدامات مرکز، از جمله فلسفه تأسیس، مأموریت‌های تعریف‌شده، ساختار سازمانی و فعالیت‌های انجام‌شده در حوزه‌های مختلف علمی، آموزشی و عملیاتی ارائه‌شده را بازگو می‌کند.

• گزارش عملکرد چندساله

مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی حوزه‌های علمیه

بسم الله الرحمن الرحيم

مطالبی که خدمت شما عرض می‌کنم، بر پایه گزارشی است که برای شورای محترم معاونان و مدیران حوزه‌های علمیه تدوین و ارائه کردیم که اهم فعالیت‌های «مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی» را طی چندسال گذشته تشریح می‌کند. این گزارش شامل مقدمه‌ای درباره فلسفه تأسیس مرکز، مأموریت‌ها، ساختار سازمانی و کارویژه‌هایی است که برای سال جاری تعریف کرده‌ایم و در ادامه چکیده‌ای از فعالیت‌های مرکز بر اساس ساختار معاونت‌های مرکز ارائه می‌گردد.

• مقدمه: فلسفه و چرایی تأسیس مرکز

با آغاز «جنگ تمام‌عیار اقتصادی» – تعبیری که رهبر معظم انقلاب به کار بردند – و ابلاغ «الگوی اقتصاد مقاومتی» از سوی ایشان در ۲۹ بهمن‌ماه ۱۳۹۲، به این جمع‌بندی رسیدیم که این الگو، در صورت فهم صحیح و اجرای دقیق، تنها راهکار نجات‌بخش برای اقتصاد ایران است؛ چراکه تا آن تاریخ، این الگو تنها نمونه عملیاتی الهام‌گرفته از نظام اقتصادی اسلام به‌شمار می‌رفت.

بر این اساس، دو هدف کلان برای مرکز تعریف گردید:

۱. صیانت از این الگو در برابر تحریف: پس از مطالعات اولیه، این ضرورت قطعی تشخیص داده شد که باید از این الگو در برابر دو خطر عمده صیانت گردد:

الف) به حاشیه رانده‌شدن توسط جریان‌های فکری معارض که با اصل الگو مخالف بودند.

ب) تحریف محتوایی، از طریق ارائه تفاسیر نادرست و انحراف آن از مسیر اصلی خود.

۲. تبیین و عملیاتی‌سازی الگو: در گام بعد، مأموریت اصلی مرکز در دو حوزه تکمیل تعریف شد:

الف) تبیین نظری: ارائه و ترویج «تفسیر و تبیین صحیح» از الگو، مستند به بیانات رهبر معظم انقلاب.

ب) طراحی عملیاتی: «طراحی و ارائه الگوهای عملیاتی» متناسب با آن و پیگیری اجرای آن‌ها با مشارکت سایر نهادها.

• مأموریت‌ها و ساختار سازمانی مرکز

منشأ مأموریت‌های مرکز، مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و احکام صادره برای مدیریت این مرکز می‌باشد. در پی تأسیس مرکز و با حضور در جلسه شورای عالی، ابعاد الگوی اقتصاد مقاومتی تبیین گردید که متعاقباً منجر به تصویب هفت مأموریت اصلی برای این مرکز شد. علاوه بر این، پنج مأموریت دیگر نیز در احکام انتصاب مدیر مرکز از سوی مدیران وقت حوزه‌های علمیه (حضرات آیات حسینی بوشهری و اعرافی) ابلاغ گردید.

با بررسی و تجمیع این مأموریت‌ها، مشخص گردید که می‌توان آن‌ها را در سه حوزه راهبردی طبقه‌بندی نمود. بر همین اساس، ساختار سازمانی مرکز نیز متناظر با این سه حوزه و در قالب سه مدیریت اصلی به شرح زیر طراحی شد:

۱. مدیریت علمی و مطالعات میدانی؛

۲. مدیریت آموزش، ترویج و مطالبه‌گری؛

۳. مدیریت عملیاتی.

• کارویژه‌های سال جاری؛ از تدوین الگو تا پیگیری در مجلس

یکی از اقدامات محوری مرکز در سال جاری، بر تدوین، تکمیل و پیگیری تصویب «الگوهای عملیاتی» برای عرصه‌های کلیدی اقتصاد ایران متمرکز شده است. در این راستا، حدود ده الگوی جامع به‌همراه قوانین مورد نیاز آن‌ها طراحی گردیده که برخی در مراحل نهایی تنظیم و دو مورد از آن‌ها نیز، جهت طی فرآیندهای قانونی در اختیار کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است. هدف از این مجموعه، ارائه راهکارهای بنیادین و برخاسته از مبانی اسلامی برای حل معضلات اقتصادی کشور است.

مهم‌ترین این کارویژه‌ها عبارت‌اند از:

۱. الگوی «حکمرانی مقتدرانه ارزی و اقتدار پول ملی»

این طرح که به‌همراه پیش‌نویس قانون متناسب با آن تدوین شده، راهکارهای بنیادین برای مدیریت بازار ارز و بازگرداندن اقتدار به پول ملی را ارائه می‌دهد. این الگو پس از ارائه به مجلس شورای اسلامی، هم‌اکنون در کمیسیون اقتصادی در مسیر بررسی نهایی

شده بود و شهید رئیسی رحمته‌الله نیز بر اجرای کامل آن در قم تأکید ویژه‌ای داشتند. متعاقباً، جلساتی با استاندار محترم و معاونان ایشان برگزار و کارگروهی عملیاتی از دانش‌آموختگان فقه اقتصادی تشکیل شد تا پس از آموزش‌های لازم، فرآیند اجرایی‌سازی الگو را در استان آغاز کنند.

• **استقبال در سطح ملی:** این الگو تنها به قم محدود نمانده و با استقبال استانداران برخی استان‌های دیگر از جمله گیلان، مازندران و کرمان نیز مواجه شده است؛ به‌عنوان نمونه، مسئولان استان کرمان درخواست کرده‌اند تا در حاشیه دوره‌های آموزشی «بیانیه گام دوم انقلاب برای جوانان»، کارشناسان مرکز اقتصاد مقاومتی نیز الگوی «صندوق‌های سرمایه‌گذاری مردمی» را به آنان آموزش دهند که این امر در حال پیگیری است.

۲. گفت‌وگو با تمام حجت در سطح حاکمیت

ما معتقدیم راه‌حل مشکلات کشور، تنها در بازگشت به مبانی اسلام نهفته است. هر کجا توفیقی حاصل نشده، یا اسلام را به‌درستی نشناخته‌ایم یا پس از شناخت، به آن عمل نکرده‌ایم. بر همین اساس، دواقدام راهبردی در دستور کار است:

• **برنامه‌ریزی برای «دیدار فعالان اقتصاد اسلامی با رهبر معظم انقلاب»:** در حال تدوین گزارشی جامع و اثرگذار شامل مجموعه آثار علمی (کتب و مقالات)، معرفی نخبگان حوزوی اقتصاد اسلامی و نمونه‌های عملیاتی الگوها برای ارائه به محضر ایشان هستیم. قصد داریم در این دیدار عرض کنیم که اینان، سربازان جبهه اقتصاد اسلامی هستند، این آثارشان نیز الگوهای عملیاتی‌شان برای حل معضلات کشور است.

• **تعامل با سایر نهادها:** در همین راستا، مذاکره با اعضای محترم مجلس خبرگان رهبری جهت ارائه راهکارهای برون‌رفت از مشکلات اقتصادی در دستور کار قرار دارد. مرکز همواره برای همکاری با مجلس و دولت آمادگی داشته و دارد. همان‌طور که اشاره شد، دو الگوی ما در مجلس در مراحل تصویب‌خواهی قرار دارد. دولت محترم نیز اگر چنین آمادگی را نشان دهد– که تا به امروز مشاهده نشده است – ما آمادگی کامل داریم تا در این زمینه یاری‌رسان باشیم.

۳. اقدامات در جبهه جنگ اقتصادی و ترکیبی

• **پیگیری تحریم کالاهای حامی رژیم صهیونیستی:** این اقدام با مطالبه طلاب و مؤمنین، از درون حوزه علمیه آغاز شده و ما با استناد به اسناد ملی و بین‌المللی که حمایت شرکت‌هایی نظیر کوکاکولا را از رژیم صهیونی ثابت می‌کند، از فروشگاه‌ها مطالبه می‌کنیم که از خرید و عرضه محصولات شرکت‌های حامی رژیم غاصب صهیونی خودداری کنند. خوشبختانه «فروشگاه‌های جانبازان» در این امر پیش‌قدم بوده و اکنون در حال رایزنی با سایر

مجموعه‌ها مانند «فروشگاه کوثر» و «فروشگاه علوی» برای توقف کامل عرضه این کالاها هستیم.

• **راهبری «کمیته اقتصاد مقاومتی» در قرارگاه جنگ ترکیبی:** مسئولیت کمیته اقتصادی «قرارگاه جنگ ترکیبی بلاغ» که در حوزه علمیه تشکیل شده، بر عهده مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی گذاشته شده است.

• ساختار سازمانی مرکز

در اینجا، لازم است به ساختار ستادی مرکز اشاره شود: ما دارای یک «شورای سیاست‌گذاری» متشکل از خبرگان اقتصادی حوزوی هستیم. سیاست‌های مصوب این شورا توسط «شورای هماهنگی» اجرایی و عملیاتی می‌شود. ساختار مدیریتی مرکز، شامل مدیر مرکز، مدیر راهبری علمی و مطالعات میدانی، مدیر راهبری آموزشی، ترویجی و مطالبه‌گر و مدیر راهبری عملیاتی و سه نیروی اداری است.

• گزارش تفصیلی فعالیت‌ها بر اساس ساختار مدیریتی

۱. در حوزه راهبری علمی و مطالعات میدانی

مأموریت‌های این بخش، برگرفته از دستورات و ابلاغیه‌های شورای عالی حوزه‌های علمیه است. برای مثال، بند ۳ مصوبات شورای عالی بر «تولید محتواهای غنی در عرصه اقتصاد مقاومتی» و بند آن ۶ بر «ضرورت توجه به مدیریت اقتصادی موجود کشور در ارائه نظریه‌های اقتصاد مقاومتی» تأکید دارد. بر اساس این مأموریت‌ها، فعالیت‌های علمی متعددی تعریف و اجرا شده است.

دستاوردهای علمی و پژوهشی

تألیفات: انتشار ۱۱ عنوان کتاب در حوزه اقتصاد مقاومتی و در دست تحقیق و پژوهش بودن حدود ۱۰ عنوان کتاب دیگر. مقالات: ارائه چهارمقاله تخصصی برای همایش یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه (علاوه بر مقالات اقتصادی ارائه‌شده توسط سایر اساتید).

گزارش‌های سیاستی و نظارتی

• تهیه گزارش‌های علمی و سیاستی مستمر. • ارائه مشاوره و ارزیابی آثار علمی (بیش از ۳۰ اثر در سال که از سوی مدیریت حوزه ارجاع می‌شود). • نقد و بررسی برنامه‌های کلان کشور (به‌صورت دوره‌ای هر پنج سال).

• نقد و بررسی بودجه سالانه کشور که تأثیرگذار بوده و گاهی تغییرات جزئی، منجر به تحولات مثبت شده است. • نقد و بررسی لوایح و طرح‌های اقتصادی مجلس، مانند طرح‌های مرتبط با پول و بانکداری. • تهیه گزارش‌های سیاستی در خصوص تحقق شعارهای اقتصادی سال.

• تدوین گزارش پیرامون «ظرفیت‌های حوزه علمیه قم در اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی».

تأسیس کارگروه‌های علمی تخصصی

یکی از اقدامات کلیدی در حوزه مدیریت علمی، تشکیل کارگروه‌های تخصصی برای بررسی و ارائه راهکار در زمینه‌های مختلف اقتصادی ایران بوده است. تاکنون حدود ده کارگروه تخصصی در حوزه‌هایی نظیر انفال، بانکداری، ارز، دانش‌بنیان، رمزارز، مردمی‌سازی و تعاون شکل گرفته‌اند. هر کارگروه متشکل از ۳ تا ۷ متخصص است که موضوعات را از مبانی فقهی آغاز کرده، به الگوهای عملیاتی تبدیل می‌کنند و در نهایت قوانین متناسب با آن را تدوین می‌نمایند.

عملکرد این کارگروه‌ها بسیار مؤثر بوده است؛ به‌عنوان نمونه، در حوزه بانکداری اسلامی، آیت‌الله اعرافی نقش مؤثری در حمایت از تدوین الگوی مطلوب ایفا کردند. در زمانی که طرحی ناقص در مجلس در حال بررسی بود، ما چهار بار با ارائه مستندات و دلایل فنی اثبات کردیم که تصویب این طرح نه‌تنها مشکلات بانکداری کشور را حل نمی‌کند، بلکه آن را وخیم‌تر خواهد کرد. در هر چهار مرحله، آیت‌الله اعرافی با استناد به این مباحث، نامه‌هایی رسمی به رهبر معظم انقلاب، مراجع عالی قدر، رئیس‌جمهور و رئیس مجلس ارسال کرد و خواستار توقف این طرح‌ها شد. در مرحله پنجم، ایشان از ما درخواست کردند که قانون جایگزینی تدوین کنیم.

ادامه در صفحه بعد